Evropski parlament
2019-2024

Odbor za zunanje zadeve

2023/2118(INI)

7.7.2023

OSNUTEK POROČILA

o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2023
(2023/2118(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: Nacho Sánchez Amor

PR_INI

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

OBRAZLOŽITEV 14

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2023
(2023/2118(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,

– ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah,

– ob upoštevanju členov 2, 3, 8, 21 in 23 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

– ob upoštevanju členov 17 in 207 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter drugih pogodb in instrumentov Združenih narodov o človekovih pravicah,

– ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah,

– ob upoštevanju Konvencije OZN o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida iz leta 1948 ter resolucije 43/29 o preprečevanju genocida, ki jo je Svet OZN za človekove pravice sprejel 22. junija 2020,

– ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,

– ob upoštevanju deklaracije o odpravi vseh oblik nestrpnosti in diskriminacije na podlagi vere ali prepričanja, ki jo je Generalna skupščina OZN razglasila z resolucijo 36/55 z dne 25. novembra 1981,

– ob upoštevanju deklaracije OZN o pravicah pripadnikov narodnih ali etničnih, verskih in jezikovnih manjšin z dne 18. decembra 1992,

– ob upoštevanju deklaracije Združenih narodov o zagovornikih človekovih pravic, ki je bila soglasno sprejeta z resolucijo Generalne skupščine OZN 53/144 z dne 9. decembra 1998,

– ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989 in dveh izbirnih protokolov k njej, sprejetih 25. maja 2000,

– ob upoštevanju pogodbe OZN o trgovini z orožjem, ki je začela veljati 24. decembra 2014, in kodeksa ravnanja EU glede izvoza orožja z dne 5. junija 1998,

– ob upoštevanju Pekinške deklaracije OZN iz septembra 1995,

– ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, ki je bila sprejeta 25. septembra 2015, zlasti njenih ciljev št. 1, 4, 5, 8 in 10,

– ob upoštevanju konvencij Sveta Evrope, in sicer Konvencije o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine z dne 4. aprila 1997 in dodatnih protokolov k njej, Konvencije o ukrepanju proti trgovini z ljudmi z dne 16. maja 2005 ter Konvencije o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo z dne 25. oktobra 2007,

– ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope z dne 11. maja 2011 o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki je niso ratificirale vse države članice,

– ob upoštevanju protokola št. 6 h Konvenciji Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki zadeva odpravo smrtne kazni, z dne 28. aprila 1983,

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/1998 z dne 7. decembra 2020 o omejevalnih ukrepih proti hudim kršitvam in zlorabam človekovih pravic[1],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009[2],

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 20. februarja 2023 o prednostnih nalogah EU v forumih OZN za človekove pravice v letu 2023,

– ob upoštevanju akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024, ki ga je Svet sprejel 17. novembra 2020, in njegovega vmesnega pregleda, ki je bil sprejet 9. junija 2023,

– ob upoštevanju novega akcijskega načrta EU za enakost spolov in opolnomočenje žensk v zunanjem delovanju EU za obdobje 2021–2025 (akcijski načrt EU za enakost spolov III),

– ob upoštevanju strategije EU o otrokovih pravicah za obdobje 2021–2024,

– ob upoštevanju smernic EU o zagovornikih človekovih pravic, ki jih je Svet sprejel 14. junija 2004,

– ob upoštevanju smernic EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava iz leta 2005, ki so bile posodobljene v letu 2009,

– ob upoštevanju smernic EU o smrtni kazni, ki jih je Svet posodobil 12. aprila 2013,

– ob upoštevanju smernic EU za spodbujanje uresničevanja in varstvo vseh človekovih pravic oseb LGBTI (lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev), sprejetih 24. junija 2013,

– ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah glede svobode izražanja na spletu in

[1] UL L 410 I, 7.12.2020, str. 1.
[2] UL L 209, 14.6.2021, str. 1.

drugje, ki jih je Svet sprejel 12. maja 2014,

– ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah za nediskriminacijo v zunanjem delovanju, ki jih je Svet sprejel 18. marca 2019,

– ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah glede varne pitne vode in sanitarnih storitev, ki jih je Svet sprejel 17. junija 2019,

– ob upoštevanju spremenjenih smernic za politiko EU do tretjih držav glede mučenja in drugih krutih, nečloveških ali ponižujočih kazni ali ravnanja, ki jih je Svet sprejel 16. septembra 2019,

– ob upoštevanju spremenjenih smernic EU za dialoge o človekovih pravicah s partnerskimi državami/tretjimi državami, kot jih je 22. februarja 2021 odobril Svet,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. septembra 2012 z naslovom Korenine demokracije in trajnostnega razvoja: sodelovanje Evrope s civilno družbo na področju zunanjih odnosov (COM(2012)0492),

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 10. marca 2023 o vlogi prostora civilne družbe pri varstvu in spodbujanju temeljnih pravic v EU,

– ob upoštevanju predloga Komisije za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),

– ob upoštevanju letnega poročila EU o človekovih pravicah in demokraciji v svetu za leto 2022,

– ob upoštevanju nagrade Saharova za svobodo misli,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2019 o smernicah EU in mandatu posebnega odposlanca EU za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja zunaj EU[3],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. oktobra 2020 o enakosti spolov v zunanji in varnostni politiki EU[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o varstvu človekovih pravic in zunanji migracijski politiki EU[5],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o učinkih podnebnih sprememb na človekove pravice in vlogi okoljevarstvenikov pri tem vprašanju[6],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. julija 2021 o globalnem režimu sankcij EU na

[3] UL C 411, 27.11.2020, str. 30.
[4] UL C 404, 6.10.2021, str. 202.
[5] UL C 15, 12.1.2022, str. 70.
[6] UL C 15, 12.1.2022, str. 111.

področju človekovih pravic (zakon Magnickega)[7],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz člena 83(1) PDEU[8],

– ob upoštevanju svojega priporočila z dne 17. februarja 2022 Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko glede korupcije in človekovih pravic[9],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2023 o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2022[10] in svojih resolucij o predhodnih letnih poročilih,

– ob upoštevanju svojih resolucij, sprejetih od leta 2019, zlasti v letih 2022 in 2023, o kršitvah človekovih pravic, demokracije in pravne države (znanih kot nujne resolucije), sprejetih v skladu s členom 144 Poslovnika,

– ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0000/2023),

A. ker Unija temelji na spoštovanju človekovega dostojanstva, svobodi, demokraciji, enakosti, pravni državi ter spoštovanju človekovih pravic, kot je določeno v členu 2 PEU; ker ukrepi EU po svetu temeljijo na univerzalnosti in nedeljivosti človekovih pravic;

B. ker sta v skladu s pogodbama o EU učinkovito varstvo in zagovorništvo človekovih pravic in demokracije v središču zunanjega delovanja EU;

C. ker sta usklajenost in skladnost notranjih in zunanjih politik EU bistveni za doseganje učinkovite politike EU na področju človekovih pravic;

D. ker so države, ki zagotavljajo, da lahko vsi ljudje uresničujejo svoje človekove pravice, demokracije; ker je multilateralizem, ki temelji na pravilih, najboljši organizacijski sistem za obrambo demokracij;

E. ker se je število avtokracij povečalo, tako da po navedbah Univerze v Göteborgu 70 % svetovnega prebivalstva zdaj živi v avtoritarnih režimih[11]; ker ta porast avtoritarizma, neliberalizma in populizma ogroža svetovni red, ki temelji na pravilih, varstvo in spodbujanje človekovih pravic po svetu ter vrednote in načela, na katerih temelji Unija;

F. ker je letošnji vmesni pregled akcijskega načrta EU za človekove pravice in

[7] UL C 99, 1.3.2022, str. 152.
[8] UL C 117, 11.3.2022, str. 88.
[9] UL C 342, 6.9.2022, str. 295.
[10] Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0011.
[11] Univerza v Göteborgu, *The world is becoming increasingly authoritarian - but there is hope* (Svet postaja čedalje bolj avtoritaren, vendar ostaja upanje), 2. marec 2023, https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope.

demokracijo za obdobje 2020–2024 pokazal, da je treba kljub doseženemu napredku storiti več, zlasti zaradi izzivov brez primere, s katerimi se spoprijema svet od njegovega sprejetja;

Obravnavanje svetovnih trendov in večjih izzivov

1. ponovno poudarja univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic ter neodtujljivo dostojanstvo vsakega človeka; ponovno poudarja, da so EU in njene države članice dolžne spodbujati in ščititi demokracijo in univerzalnost človekovih pravic po svetu;

2. poudarja, da mora biti EU v celoti pripravljena na boj proti porastu avtoritarizma, neliberalizma in populizma ter vse večjemu številu napadov na univerzalnost človekovih pravic, demokracijo in mednarodno humanitarno pravo;

3. obsoja trend naraščanja kršitev človekovih pravic in demokratičnih vrednot po svetu, kot so usmrtitve, mučenje, samovoljne aretacije in pridržanja, zatiranje civilne družbe in političnih nasprotnikov, pretirana uporaba sile s strani javnih organov, cenzura in grožnje neodvisnim medijem; obžaluje, da so demokratične institucije vse slabše zaščitene in da se prostor za civilno družbo po vsem svetu krči;

4. poudarja, da avtoritarni in neliberalni režimi uporabljajo povečan nabor orodij, da bi vzpostavili okvir za spodkopavanje človekovih pravic z zakonskimi in nezakonskimi določbami, ki jih med drugim uporabljajo za utišanje in ustrahovanje civilne družbe, nadzor nad sodstvom in preganjanje zagovornikov človekovih pravic ter drugih, s čimer omejujejo uresničevanje temeljnih pravic, kar je v očitnem nasprotju z njihovimi mednarodnimi obveznostmi glede človekovih pravic;

5. z zadovoljstvom ugotavlja, da v zvezi s temi velikimi izzivi za človekove pravice po svetu obstajajo tudi svetle točke; poudarja, da je treba o človekovih pravicah in demokraciji obveščati bolj strateško s širjenjem novic o pozitivnih rezultatih, politikah in dobri praksi; podpira pobudo o pozitivnih izkušnjah na področju človekovih pravic[12] kot način za spodbujanje pozitivnih zgodb o človekovih pravicah;

Odzivanje na univerzalne izzive na področju človekovih pravic in demokracije

Spoštovanje mednarodnih človekovih pravic in humanitarnega prava

6. poudarja, da je treba spoštovati mednarodno humanitarno pravo; poziva, naj se med oboroženimi spopadi učinkovito zagotovi hitro in neovirano zagotavljanje humanitarne pomoči in naj se sistematično vzpostavijo humanitarni koridorji, kjer in kadar je to potrebno zaradi oboroženih spopadov ali vojne; obsoja katastrofalne humanitarne posledice in kršitve človekovih pravic, ki jih povzročajo sodobno vojskovanje in konflikti po vsem svetu; poudarja učinke oboroženih spopadov na enakost spolov in njihove okoljske posledice;

Pravica do življenja: k univerzalni odpravi smrtne kazni

7. ugotavlja, da so nekatere države zunaj EU sicer sprejele ukrepe v smeri odprave smrtne

[12] https://goodhumanrightsstories.net/.

kazni, vendar v zvezi s tem še vedno ostajajo veliki izzivi; obžaluje, da je število izvršenih smrtnih kazni v drugih državah zunaj EU doseglo najvišjo raven v zadnjih petih letih; ponovno poziva vse države, naj v celoti odpravijo smrtno kazen ali uvedejo takojšen moratorij kot prvi korak k njeni odpravi;

Svoboda izražanja, svoboda medijev in pravica do obveščenosti

8. je globoko zaskrbljen zaradi vse večjega nazadovanja v zvezi s svobodo izražanja in svobodo medijev po vsem svetu, zlasti za novinarje; obsoja cenzuro novinarjev, zagovornikov človekovih pravic in organizacij civilne družbe z uporabo t. i. zakonov o tujih agentih ter drugih zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov, ki jih sprejmejo avtoritarni in neliberalni režimi; ponovno poudarja, da je globoko zaskrbljen zaradi uporabe strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti, katerih namen je njihovo utišanje;

Svoboda misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja

9. poudarja, da je zaskrbljen zaradi kršitev svobode misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja; obžaluje instrumentalizacijo verske ali svetovnonazorske identitete za politične namene ter izključevanje verskih in svetovnonazorskih manjšin in verskih skupnosti v nekaterih državah zunaj EU; priporoča, naj posebni odposlanec tesno in dopolnjevalno sodeluje s posebnim predstavnikom EU za človekove pravice in delovno skupino Sveta za človekove pravice, ter meni, da bi bilo treba posebnega odposlanca za spodbujanje svobode veroizpovedi in prepričanja zunaj EU zato podobno kot druge posebne odposlance in posebne predstavnike EU vključiti v Evropsko službo za zunanje delovanje;

Pravica do enakopravnosti in nediskriminacije

10. ponovno poudarja, da obsoja vse oblike rasizma, nestrpnosti, ksenofobije in diskriminacije na podlagi rase, etnične pripadnosti, narodnosti, družbenega razreda, invalidnosti, kaste, vere, prepričanja, starosti, spolne usmerjenosti ali spolne identitete; obsoja vse večjo mednarodno grožnjo, ki jo pomeni sovražni govor, tudi na spletu; poudarja, da sta izobraževanje in dialog bistvena za spodbujanje strpnosti, razumevanja in raznolikosti;

Pravica do zaščite pred mučenjem in nečloveškim ali ponižujočim ravnanjem

11. obsoja vsakršne ukrepe ali poskuse legalizacije, spodbujanja ali odobritve mučenja ali drugega krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali oblik kaznovanja ali privolitve vanje;

Pravica do udeležbe javnosti

12. ugotavlja, da se v avtoritarnih in neliberalnih režimih pravica do udeležbe na svobodnih in poštenih volitvah ne spoštuje; poudarja, da ti režimi izvajajo lažne volitve, da bi utrdili svojo moč, saj v njih ni dejanskega političnega tekmovanja in pluralizma; ponovno poziva EU, naj preuči, ali bi bilo mogoče v okviru demokratične klavzule v sporazumih EU, splošne sheme preferencialov in enakovrednih mehanizmov uvesti stalno vabilo za opazovanje volitev;

Pravice žensk in enakost spolov

13. poudarja, da so pravice žensk in enakost spolov nujne in nedeljive človekove pravice ter podlaga za pravno državo in odporne demokracije; obžaluje, da se več milijonov žensk in deklet še vedno spoprijema z diskriminacijo in nasiljem, zlasti v zvezi s spopadi, ter da se jim odreka dostojanstvo, neodvisnost in celo življenje; poziva EU in njene države članice ter podobno misleče partnerje, naj si bolj prizadevajo za popolno uresničevanje in varstvo njihovih človekovih pravic; poziva k oblikovanju listine EU o pravicah žensk; najodločneje obsoja vse pogostejše napade na spolno in reproduktivno zdravje ter pravice po vsem svetu in nasilje na podlagi spola; pozdravlja pristop EU k Istanbulski konvenciji;

Pravice migrantov in beguncev

14. obsoja spodkopavanje človekovih pravic in varnosti migrantov, beguncev in razseljenih oseb; ponovno poudarja, da so njihove človekove pravice neodtujljive, in opozarja, da jih morajo države zaščititi v skladu z ustreznim mednarodnim pravom; poziva EU in njene države članice, naj učinkovito spoštujejo njihove pravice v migracijski politiki EU in pri sodelovanju s partnerskimi državami v zvezi s tem; je izredno zaskrbljen zaradi doslej največjega števila prisilno razseljenih oseb, ki je posledica kršitev človekovih pravic (122 milijonov do konca leta 2022) in ki se je v zadnjih desetih letih podvojilo;

Človekove pravice, podjetništvo in trgovina

15. poudarja vlogo trgovine kot velikega instrumenta za spodbujanje in izboljšanje položaja v zvezi s človekovimi pravicami v partnerskih državah EU; kljub temu ugotavlja, da je bil v nekaterih zadevnih državah dosežen le majhen napredek ali pa ga sploh ni bilo; obžaluje, da pretirane in izkoriščevalske poslovne dejavnosti škodljivo vplivajo na človekove pravice in demokracijo; poziva k hitremu in ambicioznemu končnemu dogovoru o direktivi o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, ki bo vsebovala zavezujoča pravila EU o odgovornem poslovnem ravnanju v zvezi s človekovimi pravicami, pravicami delavcev in okoljskimi pravicami, ter k pravočasnemu sprejetju prepovedi proizvodov, ki so rezultat prisilnega dela, da se tovrstni proizvodi na trgu Unije prepovejo;

Pravice oseb LGBTIQ+

16. obžaluje kršitve človekovih pravic, vključno z diskriminacijo, preganjanjem in uboji, s katerimi se po vsem svetu spoprijemajo lezbijke, geji, biseksualne, transspolne, interspolne in queer osebe (LGBTIQ+); je izredno zaskrbljen zaradi širjenja sovraštva in diskurza ter zakonodaje, ki so uperjeni proti LGBTIQ+ osebam in zagovornikom človekovih pravic; ponovno poziva k celovitemu izvajanju strategije za enakost oseb LGBTIQ za obdobje 2020–2025 kot orodja EU za izboljšanje položaja oseb LGBTIQ po svetu;

Otrokove pravice

17. obsoja vse manjše spoštovanje otrokovih pravic in vse pogostejše kršitve teh pravic po svetu, vključno z nasiljem, zgodnjimi in prisilnimi porokami, spolnimi zlorabami, med drugim s pohabljanjem spolnih organov, trgovino z ljudmi, delom otrok, novačenjem

otrok kot vojakov, pomanjkanjem dostopa do izobraževanja in zdravstvenega varstva, podhranjenostjo in skrajno revščino; ponovno poziva k sistematičnemu in doslednemu pristopu k spodbujanju in varstvu otrokovih pravic v vseh zunanjih politikah EU;

Pravice invalidov

18. je zaskrbljen zaradi izzivov za popolno uresničevanje pravic invalidov, kot so dostop do izobraževanja, zdravstvenega varstva in zaposlitve ter sodelovanje v političnem življenju; ponovno poziva EU, naj partnerskim državam pomaga pri oblikovanju politik, s katerimi bi podprli oskrbovalce invalidov;

Pravice starejših

19. ponovno poziva EU in njene države članice, naj ustvarijo nove možnosti za krepitev pravic starejših ter pri tem upoštevajo številne izzive, s katerimi se ti spoprijemajo, kot so diskriminacija na podlagi starosti, revščina, nasilje in pomanjkanje socialne zaščite;

Pravica do hrane

20. poudarja, da je pravica do hrane, vključno s fizičnim in ekonomskim dostopom do ustrezne hrane ali sredstev za njeno zagotavljanje, človekova pravica; je izredno zaskrbljen zaradi izzivov v zvezi s pravico do hrane po svetu, zlasti med vojno in spopadi; poziva EU in njene države članice, naj spodbujajo obvezne smernice o pravici do hrane v okviru sistema OZN;

Pravica do čistega, zdravega in trajnostnega okolja

21. poudarja, da podnebne spremembe in njihov učinek na okolje neposredno vplivajo na učinkovito uveljavljanje vseh človekovih pravic; priznava, da je delo organizacij civilne družbe, zagovornikov okoljskih človekovih pravic in staroselskih aktivistov pomembno za zaščito čistega, zdravega in trajnostnega okolja; obžaluje tveganje, s katerim se spoprijemajo zagovorniki okoljskih človekovih pravic in staroselski aktivisti, ter poziva, naj se zagotovi njihova učinkovita zaščita;

Človekove pravice in digitalne tehnologije

22. je zaskrbljen zaradi grožnje, ki jo umetna inteligenca lahko pomeni za demokracije in človekove pravice, zlasti če ni ustrezno regulirana; pozdravlja sklepe Sveta z dne 26. junija 2023 za okrepitev vloge in vodilnega položaja EU pri svetovnem digitalnem upravljanju, zlasti njegovo stališče kot oblikovalca svetovnih digitalnih pravil, ter v tem smislu pozdravlja predlog uredbe o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci, s katerimi je treba zavarovati človekove pravice in prednosti za blaginjo ljudi, ki jih lahko ponudi umetna inteligenca;

Razširitev nabora orodij EU za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in demokracije po svetu

Akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo

23. ugotavlja, da EU in njene države članice akcijski načrt EU za človekove pravice in

demokracijo zaenkrat sicer izvajajo v precejšnjem obsegu, a še vedno prihaja do zaostankov, kakor je navedeno v vmesnem pregledu, in sicer zlasti zaradi izzivov brez primere, s katerimi se svet spoprijema od njegovega sprejetja; v tem smislu pozdravlja razširitev akcijskega načrta za preostalo obdobje, da bi izboljšali sinergije in dopolnjevanje med človekovimi pravicami in demokracijo na lokalni, nacionalni in globalni ravni;

Posebni predstavnik EU za človekove pravice

24. v celoti podpira delo posebnega predstavnika EU za človekove pravice pri njegovem prispevku k prepoznavnosti in skladnosti ukrepov EU za človekove pravice v zunanjih odnosih EU; spoštuje njegovo osrednjo vlogo pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic s strani EU s sodelovanjem s tretjimi državami in podobno mislečimi partnerji;

Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ter tematski program za človekove pravice in demokracijo

25. poudarja, da ima Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, vključno z njegovim tematskim programom o človekovih pravicah in demokraciji, temeljno vlogo kot vodilni instrument EU pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic in demokracije po svetu; poudarja, da je treba pri vseh ustreznih zunanjih dejavnostih EU sodelovati s civilno družbo; ponovno poudarja, da je treba v instrumente zunanjega delovanja EU vključiti pristop, ki bo temeljil na človekovih pravicah;

Mednarodni sporazumi EU

26. poudarja, da bi morale biti klavzule o človekovih pravicah bistven element vseh mednarodnih sporazumov EU, tudi sektorskih sporazumov in sporazumov o naložbah; ugotavlja, da je do leta 2014 EU le štiriindvajsetkrat sprožila klavzule o človekovih pravicah in da je od takrat le enkrat sprejela ustrezne ukrepe v skladu s temi klavzulami; poudarja, da bi se morala EU v primeru stalnih kršitev človekovih pravic s strani partnerskih držav odzivati hitro in odločno, tudi s prekinitvijo ustreznih sporazumov, če se druge možnosti izkažejo za neučinkovite;

Dialogi EU o človekovih pravicah

27. poudarja da imajo dialogi o človekovih pravicah pomembno vlogo v naboru orodij EU za človekove pravice in da so ključni za izvajanje akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo; meni, da bi bilo treba v teh dialogih z ustreznimi državami razpravljati o stanju vseh človekovih pravic in demokracije; ugotavlja, da bi bilo treba dialoge o človekovih pravicah razumeti kot bistven element stalnih prizadevanj EU, in ne kot samostojen instrument; opozarja, da je treba te dialoge uporabljati v povezavi in sinergiji z drugimi instrumenti; poudarja, da je treba opozarjati na posamezne primere in zagotavljati ustrezno nadaljnje ukrepanje; poziva, naj se poveča prepoznavnost teh dialogov in njihovih rezultatov, tudi z objavo skupne izjave za javnost;

Globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic

28. pozdravlja, da se globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic vse bolj

uporablja kot ključno politično orodje EU za varstvo človekovih pravic in demokracije po svetu; vendar ugotavlja, da je zahteva po soglasju izziv za njegovo sprejetje, ter ponovno poziva k uvedbi glasovanja s kvalificirano večino za sklepe o globalnem režimu sankcij na področju človekovih pravic; v celoti podpira možnost naložitve protikorupcijskih sankcij v okviru EU v zvezi s tem, kar je že dolgo prednostna naloga Parlamenta, in sicer z njihovo vključitvijo v globalni režim sankcij na področju človekovih pravic ali drugim režimom; poudarja, da je treba sankcije v celoti izvrševati, in poziva k obravnavanju izogibanja;

Dejavnosti v podporo demokraciji

29. ponovno poudarja, da je zaskrbljen, ker avtoritarni in neliberalni režimi vse pogosteje napadajo demokracijo in demokratične standarde; poudarja, da sta varstvo in podpiranje demokracije po svetu v vse večjem geopolitičnem in strateškem interesu; ponovno poudarja pomen misij EU za opazovanje volitev ter prispevek Parlamenta k razvoju in izboljšanju njihove metodologije; poziva, naj se okrepijo sredstva skupine Evropskega parlamenta za podporo demokraciji in usklajevanje volitev;

Podpora EU zagovornikov človekovih pravic

30. je izredno zaskrbljen zaradi napadov na zagovornike človekovih pravic ter njihove družine, skupnosti in odvetnike, pa tudi njihovega nadlegovanja, ter meni, da so še posebej skrb vzbujajoči vse bolj izpopolnjeni načini, ki se uporabljajo za njihovo preganjanje; popolnoma podpira delo zagovornikov človekovih pravic in ukrepe EU za njihovo zaščito po vsem svetu; poziva, naj EU in njene države članice v celoti in dosledno izvajajo smernice EU o zagovornikih človekovih pravic; poziva k prizadevanjem za povečanje prepoznavnosti ukrepov in kanalov EU za zaščito in podporo zagovornikov človekovih pravic; ponovno poziva Komisijo, naj ima proaktivno vlogo pri vzpostavljanju sheme na ravni EU za izdajanje vizumov za večkratni vstop ogroženim zagovornikom človekovih pravic;

Boj proti nekaznovanju in korupciji

31. poudarja, da nekaznovanje in korupcija omogočata in poglabljata kršitve človekovih pravic in demokratično nazadovanje; pozdravlja protikorupcijske ukrepe v zunanjih politikah EU v skupnem sporočilu Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 3. maja 2023 o boju proti korupciji (JOIN(2023)0012); podpira protikorupcijske določbe, ki so vključene v trgovinske sporazume EU z državami zunaj EU; poudarja, da ima civilna družba v državah zunaj EU pomembno vlogo pri nadzoru boja proti nekaznovanju in korupciji;

Ukrepi EU na multilateralni ravni

32. poudarja, da morajo EU in njene države članice enotno nastopati v OZN in drugih multilateralnih forumih; poziva, naj EU in njene države članice zagotovijo ločeno in stalno mesto za Unijo v multilateralnih forumih, tudi v Varnostnem svetu OZN; poziva, naj imajo delegacije EU močnejšo vlogo v multilateralnih forumih, za kar bi morale imeti na voljo ustrezna sredstva;

33. pozdravlja politično in finančno podporo, ki jo je EU namenila Mednarodnemu

kazenskemu sodišču, tudi njegovemu uradu tožilca; poziva EU in njene države članice, naj z ustreznimi sredstvi in viri še naprej podpirajo Mednarodno kazensko sodišče ter naj uporabijo vse razpoložljive instrumente za odločnejši boj proti nekaznovanju po vsem svetu;

Pristop Ekipe Evropa

34. obžaluje primere različnih pristopov k varstvu in spodbujanju človekovih pravic v državah zunaj EU, ki smo jim priča na veleposlaništvih držav članic in v delegacijah EU; poudarja, da bi si morala veleposlaništva držav članic prednostno prizadevati za čedalje pomembnejšo vlogo pri spodbujanju spoštovanja človekovih pravic in njihovem varstvu ter podpirati civilno družbo v državah zunaj EU; ugotavlja, da to ne bi smela biti zgolj odgovornost delegacij EU; poziva EU in njene države članice, naj naredijo več za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in demokracije po svetu;

°

° °

35. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, posebnemu predstavniku Evropske unije za človekove pravice, vladam in parlamentom držav članic, Varnostnemu svetu OZN, generalnemu sekretarju OZN, predsedniku 77. zasedanja Generalne skupščine OZN, predsedniku Sveta OZN za človekove pravice, visokemu komisarju OZN za človekove pravice in vodjem delegacij Evropske unije.

OBRAZLOŽITEV

Evropski parlament vsako leto sprejme tri letna poročila o zunanji, varnostni in obrambni politiki EU ter politiki EU na področju človekovih pravic.

Ta tri poročila so poročila o:

- izvajanju skupne zunanje in varnostne politike – letno poročilo 2023 (na podlagi poročila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve Evropskemu parlamentu o skupni zunanji in varnostni politiki), pristojnost Odbora za zunanje zadeve (AFET),
- človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2023 (na podlagi letnega poročila EU o človekovih pravicah in demokraciji po svetu 2022), pristojnost Pododbora za človekove pravice (DROI), in
- o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike – letno poročilo 2023 (na podlagi poročila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve Evropskemu parlamentu o skupni zunanji in varnostni politiki), pristojnost Pododbora za varnost in obrambo (SEDE).

V teh poročilih se spremlja in ocenjuje izvajanje skupne zunanje in varnostne politike, tudi politike EU o človekovih pravicah ter skupne varnostne in obrambne politike EU. So ključna sestavina prispevka Evropskega parlamenta k oblikovanju zunanje politike EU, zlasti v zvezi z okrepljeno pravico do nadzora, ki se je Evropskemu parlamentu zagotovila z Lizbonsko pogodbo. Bistveno je, da se Evropski parlament odzove na letna poročila drugih institucij takoj, ko se objavijo.